

Voorwoord bij de derde druk

De derde druk van *Het nieuwe Westen* geeft me de gelegenheid de ondertitel te wijzigen. De oorspronkelijke titel *De identitaire strijd om de sociale verbeelding* vat op zichzelf de centrale gedachte van het boek goed samen: de actuele politieke strijd gaat over de betekenis van het Westen. Na enkele decennia van triomfantisme ('het einde van de geschiedenis') verkeert het namelijk in een identiteitscrisis. Het boek gaat echter ook over sociale media, de natiestaat, complottheorieën, het koloniale verleden en een mogelijke toekomst.

Een beschrijvende ondertitel geeft een meer open kader voor het lezen van de teksten, die met de dag aan relevantie lijken te winnen. Impliciet informeert *Het nieuwe Westen* ook over de tegenstellingen in verband met de coronacrisis. We zijn regelmatig getuige van incidenten van gemobiliseerde vijandigheid - volgens dit boek het wezen van polarisatie. De langdurige ontwrichting van de samenleving door het virus komt bovenop de polariserende processen die er al toch al waren. Ze behoeven een tegenbeweging van groter en anders denken.

Het boek bevat ook hiertoe een aanzet. Het nieuwe Westen onderkent zijn gewelddadige verleden, maar kan zich tegelijk voorstaan op de liberale democratische rechtsstaat als zijn historische verworvenheid – onder de voorwaarde dat die goed functioneert. De rechtsstaat moet 'groots' zijn in zijn praktijken, dat wil zeggen in juridisch zin adequaat, maar ook sociaal en moreel rechtvaardig. De hoop van het nieuwe Westen schuilt in het onderkennen van de noodzakelijke wederkerigheid in samenleven.

Wederkerigheid in de diepe betekenis van geven, ontvangen, teruggeven of doorgeven – het wezen van de solidariteit. Ik wil maar zeggen: het zijn zorgelijke tijden, maar er is enige hoop. Ik ben blij dat mijn studie zoveel mensen heeft bereikt. De tweede druk gaf gelegenheid om enkele schoonheidsfoutjes weg te werken. En nu is er deze derde druk voor ieder die geïnformeerd wil worden over de actuele sociale strijd en de mogelijkheden om deze een constructieve wending te geven.

Haarlem, 24 november 2021